

"Werknemers zijn geen gereedschap!"

Vandaag gedumpt in Vilvoorde of Genk, morgen in Brazilië of Indonesië, overmorgen in Cambodja of China... Wie het meemaakt, vloekt wel op die Braziliaan of Chinees. Wanneer fabrieken zich verplaatsen van Noord naar Zuid en van West naar Oost, dan worden werknemers elkaars concurrenten. Want ze zijn altijd wel ergens goedkoper, altijd is er wel een land dat de basisrechten voor arbeiders nog meer schendt. Nochtans wéten we dat we op de verkeerde mensen foeteren. Werknemers, overal ter wereld, zijn pionnen op het schaakbord van bedrijven, multinationals en banken. En we weten ook dat dat geen liefdadigheidsinstellingen zijn.

"Waardig Werk Wereldwijd", heet de campagne die vakbonden en noordzuidorganisaties samen lanceren. Een unieke Belgische coalitie die internationaal aansluit bij de 'decent work'-campagne van de internationale vakbondskoepel IVV en internationale ngo's als Social Alert. Op zaterdag 20 september werd aan Vlaamse kant de aftrap gegeven met een startdag in de Gentse Vooruit. Zo'n 400 vrijwilligers, ngo'ers en vakbondsmilitanten werden er klaargestoomd voor de grote lancering op 7 oktober 2008, de eerste internationale Dag voor Waardig Werk. De samenwerking tussen ngo's en vakbonden is voor de ene al meer vanzelfsprekend als voor de andere, maar is alleszins een belangrijke meerwaarde. In de Vooruit klonk alvast een klaar en duidelijke boodschap:

"Werknemers zijn geen gereedschap!"

Het is de boodschap waarmee 11.11.11, Wereldsolidariteit, FOS en Oxfam Solidariteit samen met de vakbonden ACV en ABVV de strijd aangaan voor meer waardig werk wereldwijd. Want werknemers in Noord en Zuid, Oost en West zijn geen gereedschap, maar mensen die recht hebben op een waardig werk en een waardig loon. Al te gemakkelijk worden werknemers als een 'onkost' beschouwd, iets waarop je kunt besparen als het te duur is of wat je kan dumpen als het versleten is, net als gereedschap. Nochtans is werk essentieel voor mensen. Het brengt niet alleen middelen

Al te gemakkelijk worden werknemers als een 'onkost' beschouwd, iets waarop je kunt besparen als het te duur is.

op tafel om te eten en te leven, om onze basisbehoefte te bevredigen of een zekere levensstandaard te bereiken. Maar werk is ook een belangrijk middel om zich te ontplooien en zin te geven aan de persoonlijke ontwikkeling en aan die van de gemeenschap. Werk is, met andere woorden, een fundamentele hefboom in de ontwikkeling en in de strijd tegen armoede. Op voorwaarde echter dat dit werk ook écht waardig is.

En daar wringt het schoentje. Want werken doen we met velen, ook in het Zuiden. Maar de werkomstandigheden en de verdiensten zijn vaak alarmerend bedroevend en leiden wereldwijd tot massale 'working poor'. We kennen ze, de wroetende landarbeiders in ongezonde plantages, de misbruikte dienstmeisjes zonder rechten, de miljoenen verkopers in informele circuits met eindeloze werkuren, de stikkende naaisters in verstikkende jeansfabrieken met onzekere statuten ... Met 2 miljard werken ze voor minder dan 2 dollar per dag, de armoedegrens zoals ze geformuleerd werd in de Millenniumverklaring van de Verenigde Naties. Een master-ontwikkelingsplan om armoede en honger wereldwijd te halveren tegen 2015, ondertekend door 191 landen. Acht expliciete doelstellingen werden vooropgesteld. Alleen vergaten de wereldleiders dat waardig werk, met een waardig inkomen, het belangrijkste instrument is om die doelstellingen waar te maken. Want pas dan maak je de mensen zelf

tot actor van hun ontwikkeling. "Het beste middel tegen armoede is waardig werk", zei ook Kofi Annan, voormalig secretaris-generaal van de Verenigde Naties. En gelijk heeft hij. Waardig werk is hét middel om mensen uit de armoede te halen én te houden. Het is de kern van de boodschap die de vakbonden en Noord-Zuidorganisaties vandaag de wereld insturen.

Millenniumdoelstellingen: onhaalbaar zonder Waardig Werk

... 2015. De tijd loopt. En dus wil de Campagne Waardig Werk deze 'vergetelheid' dringend rechtzetten. Arbeid moet een prominente plaats krijgen in de strategie van de Millenniumdoelstellingen. Met enkel investeringen in onderwijs, gezondheidszorg, watervoorzieningen en wat dan ook, zullen we geen duurzame ontwikkeling bereiken als dit niet gepaard kan gaan met correcte werkomstandigheden die mensen en gemeenschappen toelaten ooit zelf hun welvaart verder op te bouwen. Economische groei alleen volstaat niet om de armoede van grote delen van de bevolking te verminderen. De toename van de productiviteit leidt niet altijd tot een verhoging van de lonen. Integendeel, door de wereldwijde concurrentie neemt het aantal banen van lage kwaliteit – geen waardig werk dus – alleen maar toe.

Waardig werk, zoals de definitie van de Internationale Arbeidsorganisatie zegt, is een vrij gekozen werk, dat iemand waardigheid en

**“Het beste middel tegen armoede is waardig werk”,
zei Kofi Annan, voormalig secretaris-generaal van de VN.
En gelijk heeft hij.**

ontwikkeling biedt en met een inkomen dat de gezinsbehoeften dekt. Het is werk met respect voor de fundamentele arbeidsrechten zoals het recht op organisatie en collectieve onderhandelingen, werk met sociale bescherming, met sociale dialoog en met gelijkheid tussen mannen en vrouwen. De campagne Waardig Werk zal werknemers die deze strijd voor betere werkomstandigheden voeren in het voetlicht plaatsen. Met hun aantal en doorzettingsvermogen als kracht. Want pas daar waar ze zich kunnen en mogen organiseren worden overheden en werkgevers onder druk gezet. Pas daar kunnen ze duidelijk maken dat ze meer zijn dan gereedschap dat ingezet wordt in een economische logica van steeds meer ten koste van alles. In deze economische, maar reële logica mogen werknemers geen concurrenten zijn, maar moeten ze medestanders zijn, dat is onze analyse. Werknemers samen: hét uitgangspunt om wereldwijd menswaardig werk te creëren. Want arbeidsrechten en sociale bescherming zullen in de geglobaliseerde wereld morgen van iedereen of van niemand zijn.

Noord en zuid samen

“Werknemers zijn geen gereedschap!”, is niet alleen de boodschap van Noord-Zuidorganisaties, maar ook van de vakbonden, wereldwijd. Op 20 september was de Vooruit dan ook het decor van een debat tussen ngo’s én vakbonden uit Noord én Zuid. Hun stem klonk opval-

lend eensgezind: “In de huidige economische situatie klinkt de roep om regulering steeds luider”, stelde ACV-voorzitter Luc Cortebeek. “Wij zeggen: niet enkel kapitaal, maar ook arbeid reguleren.” Er is nood aan sociale regulering, een sociale zekerheid en sociale bescherming voor iedereen. De boodschap werd in Gent onder luid applaus bevestigd door Francisca Jiménez, beter bekend als Altagracia, van de vakbond CASC uit de Dominicaanse Republiek. Ze coördineert er de organisatie Amussol, de sociale zekerheidskas van de vakbond. “Meer dan de helft van de Dominicanen werkt in de informele economie”, zei een enthousiaste Altagracia in de Vooruit. “Het betekent dat ze de kost verdienen als taxichauffeur, thuis een klein schoonheidssalon hebben, straatverkopers, landbouwers,... Ze hebben geen werkgever, geen contract, staan nergens ingeschreven, hebben geen garantie op een inkomen en zijn niet beschermd. Met Amussol proberen we de mensen uit de informele sector te beschermen. Een chauffeur die niet kan werken omdat hij een ongeval had, heeft dankzij de sociale zekerheid toch recht op een inkomen. We verkregen ondermeer dat vrouwen een borstvoedingspremie en drie maanden zwangerschapsverlof krijgen.” Toch is er nog heel wat werk aan de winkel. “Onlangs bezocht ik een groep van kleine landbouwers”, vertelde Altagracia. “Door de orkaan Ike is hun hele bananenooft mislukt. Hun inkomen valt plots weg. Ik ben

De campagnepartners zullen de komende twee jaar mogelijke oplossingsstrategieën tegen die race to the bottom aanreiken.

hen gaan uitleggen wat je kunt winnen als je je verenigt. Binnenkort ga ik hen aansluiten bij Amussol. Ze wisten niet dat het kon."

Geen waardig werk zonder sociale bescherming

Toch is er in de hele wereld nog heel wat 'sociale beweging' nodig om een aanvaardbaar niveau van sociale bescherming te bereiken en te behouden. Er is politieke druk nodig, niet alleen om in het Zuiden de overheden te bewegen tot het ondersteunen van de sociale beschermingsinitiatieven, maar ook om in het Noorden de internationale instellingen zoals het Internationaal Monetair Fonds en de Wereldbank te overtuigen van het belang van sociale bewegingen die socialezekerheidsinitiatieven nemen in ontwikkelingslanden, als motor voor economische ontwikkeling en als strijd tegen de armoede. Het is een sociale strijd die we de komende twee jaar in het voetlicht zullen plaatsen, met gebundelde krachten. Een nationale campagne, waarin de partners aan Vlaamse en Waalse kant op geregelde tijdstippen elk hun eigen antwoorden naar voor schuiven op de "race to the bottom": de wereldwijde concurrentiewedloop waarbij werknemers tegen elkaar opgezet worden en die leidt tot sociale dumping. Het verhaal van enorme druk op de lonen, de afbraak van sociale rechten, de toenemende flexibiliteit, meer delokalisatie en ga zo maar door. De campagnepartners zullen de komende twee

jaar mogelijke oplossingsstrategieën tegen die "race to the bottom" aanreiken: het belang van arbeidsrechten en syndicale vrijheden, van systemen van sociale bescherming, van het reguleren van privé-actoren over grenzen heen,... want werknemers, aller landen, zijn niet zomaar gereedschap!

Meer info:

www.wereldsolidariteit.be

www.waardigwerk.be

André Kiekens is directeur van Wereldsolidariteit en voorzitter van de Vlaamse stuurgroep van de campagne 'Waardig Werk'
